

**МЕДИКО-ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ЗАХВОРЮВАНОСТІ НАСЕЛЕННЯ
СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ХВОРОБИ СИСТЕМИ КРОВООБІГУ
У РАЙОНАХ ВИДОБУТКУ НАФТИ І ГАЗУ**

*Корнус А. О., доцент; Крикун А. С. магістрантка, СумДУ, м. Суми;
Корнус О. Г., доцент; Кругліченко М. М., магістрант,
СумДПУ імені А. С. Макаренка, м. Суми*

Базою дослідження стали дані щорічних статистичних звітів медичних закладів Сумської області, підпорядкованих системі МОЗ України, опрацьовані у географічному аспекті. Проаналізовано наступні хвороби системи кровообігу (ХСК): ішемічна хвороба серця (ІХС), гострий інфаркт міокарда (ІМ), цереброваскулярні хвороби (ЦВХ), інсульти (МІ) та інсульти з гіпертонічною хворобою (МІ з ГХ). Спочатку були проаналізовані кількісні показники первинної захворюваності та поширеності ХСК у розрізі адміністративних районів, де ведеться видобуток нафти і/або газу (Охтирському, Роменському, Лебединському та Липоводолинському) [1]. Далі, для встановлення територіальних відмінностей первинної захворюваності мешканців названих районів на ХСК, було застосовано процедуру рангування за 5-ступеневою шкалою, де ранг 1 відповідав найгіршим показникам (найвища первинна захворюваність на ХСК), а ранг 5 – найменшим (найкращим) показниками. Рангування проводилося також з огляду на середньообласні показники первинної захворюваності та поширеності ХСК й охоплювало усі адміністративно-територіальні одиниці регіону.

Нафтогазовидобувні райони мають високу первинну захворюваність населення на більшість нозоформ ХСК. У багатьох випадках показники захворюваності у названих районах є набагато вищими, ніж у середньому для області (табл. 1). Це дозволяє передбачити наявність вливу чинників довкілля, пов'язаних з видобутком нафти і газу, що зумовлюють такий високий рівень захворюваності.

Таблиця 1 – Первинна захворюваність мешканців нафтогазовидобувних районів Сумської області на ХСК у 2018 р.

Адміністративний район	Первинна захворюваність, випадків на 100 тис. осіб					
	ХСК	ІХС	ІМ	ЦВХ	МІ	МІ з ГХ
Роменський	5315,9	1324,1	1130,6	391,25	213,03	5315,92
Охтирський	4696,4	1385,4	851,92	280,34	202,77	119,76
Липоводолинський	5325,9	1645,0	1106,2	507,23	221,24	59,36
Лебединський	4112,7	1381,97	502,74	303,41	236,97	159,46
Сумська область	3962,8	1075,8	731,17	313,80	188,54	114,46

Слід зазначити, що за окремими нозологіями ранги одних і тих же районів дещо різняться (табл. 2). Однак в цілому за загальною захворюваністю населення на ХСК Липоводолинський і Роменський райони

лідують в області. Щороку тут фіксується понад 5000 нових випадків таких діагнозів на 100 тис. осіб. Липоводолінський район взагалі виділяється високими показниками первинної захворюваності на більшість нозоформ ХСК, зокрема ІХС (1 645,8 випадків на 100 тис. осіб), ЦВХ (1 106,19 на 100 тис. осіб) та інсульти (507,23 на 100 тис. осіб). Також тут фіксуються високі показники захворюваності на інсульти з ГХ (221,24 на 100 тис. осіб). Лише захворюваність мешканців на ІМ є набагато нижчою (59,4 випадки на 100 тис. осіб, при середньообласному показнику 114,46 випадків).

За результатами рангування адміністративно-територіальних одиниць області, нафтогазовидобувні райони отримали високі або найвищі (найгірші) ранги (табл. 2). Особливо напружена ситуація склалася в Роменському і Липоводолінському районах (що може бути пояснене географічним сусідством з потужними нафтогазовидобувними районами Полтавської області Лохвицьким і Гадяцьким й транскордонним перенесенням полютантів) [2], а також у Охтирському районі, де видобуток вуглеводнів ведеться найбільш тривалий час. Порівняно краща (хоча й напруженіша, ніж у середньому по області) ситуація у Лебединському районі, для якого даний вид надрокористування є відносно новим.

Таблиця 2 – Рангування нафтогазовидобувних районів Сумської області за рівнем первинної захворюваності населення на ХСК у 2018 р.

Адміністративний район	Первинна захворюваність ХСК					
	ХСК	ІХС	ІМ	ЦВХ	МІ	МІ з ГХ
Роменський	1	2	2	1	2	2
Охтирський	2	2	2	2	4	2
Липоводолінський	1	1	4	1	1	2
Лебединський	3	2	1	4	3	2
Сумська область	4	4	3	3	3	3

Встановлені вище закономірності вказують на необхідність подальшого пошуку причин підвищеної захворюваності мешканців нафтогазовидобувних районів Сумської області на ХСК, встановлення надійних кореляційних залежностей, з метою посилення як екологічної, так і лікувально-профілактичної роботи.

Список літератури

1. Корнус А. О. Географічні аспекти розміщення родовищ рідких паливних корисних копалин у Сумській області / А. О. Корнус, М. М. Кругліченко, О. Г. Корнус // Наук. зап. СумДПУ імені А. С. Макаренка. Геогр. науки. 2019. Вип. 10. С. 79–84. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.2641137>.
2. Сахнюк Т. В. Сучасний стан системи природно-заповідного фонду Лохвицького району Полтавської області / Т. В. Сахнюк, А. О. Корнус // Наук. зап. СумДПУ імені А. С. Макаренка. Геогр. науки. 2018. Вип. 9. С. 63–69. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1218351>.